

RIKSOMFATTANDE TEMAN UNDER EU:S PROGRAMPERIOD 2021–2027

Riksomfattande tema	Särskilt mål 2.2. Främja klimatanpassning, riskförebyggande och katastrofresiliens (SM 2.4.) Klimatanpassning och begränsningsåtgärder
Kontaktperson(er) för det förmedlande organet	Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten: Paula Alho, paula.alho@ely-keskus.fi , 0295 037 284
Kontaktperson(er) för samordningsprojektet	[Namn, e-postadress, tfn]
Ansvarig(a) vid ministeriet/ministerierna	Miljöministeriet: Eeva Alho, eeva.alho@gov.fi , 0295 250 011 Ulla Äänismaa, ulla.aanismaa@gov.fi , 0295 250 428
Genomförandeperiod	1.11.2021–31.12.2027
Uppskattad finansieringsram, offentlig finansiering (EU+staten+kommunen och annan offentlig finansiering)	4,0 miljoner euro

1) Koppling till EU:s strategier, till de landsspecifika rekommendationerna för Finland, till de nationella strategierna samt till planen för återhämtning och resiliens

Enligt den europeiska gröna given ska EU uppnå klimatneutralitet senast 2050. I den gröna given konstateras det att det är mycket viktigt att stärka insatserna för klimatsäkring, uppbyggnad av resiliens, katastrofförebyggande och beredskap.

Som ett led i den europeiska gröna given publicerade Europeiska kommissionen i februari 2021 sin nya strategi för anpassning till klimatförändringen ”Att bygga upp ett klimatresilient Europa”. Strategin stärker beredskapen inför och anpassningen till klimatförändringens konsekvenser som en del av uppbyggandet av ett klimatresilient och klimatneutralt Europa före 2050. Strategin innehåller fyra mål:

1. Smartare anpassning: förbättra kunskap och hantera osäkerhet.
2. Mer systematisk anpassning: stödja politisk utveckling på alla nivåer och inom alla sektorer.
3. Snabbare anpassning på alla områden.
4. Ökat stöd för internationell klimatresiliens.

Som en del av den gröna given antog rådet och Europaparlamentet i juni 2021 en förordning om en europeisk klimatlag, som gör det rättsligt bindande att minska EU:s nettoutsläpp av växthusgaser med minst 55 procent fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer och att uppnå klimatneutralitet på EU-nivå senast 2050. Klimatlagen fastställer även bindande mål och skyldigheter på EU-nivå när det gäller en anpassning till klimatförändringen. Den europeiska klimatlagen förpliktat medlemsstaterna att upprätta, genomföra och följa upp omfattande anpassningsstrategier. Dessutom förutsätter lagen att medlemsstaterna genomför EU:s anpassningsstrategi med hjälp av en nationell anpassningspolitik.

I de landsspecifika rekommendationer som Finland fått av kommissionen uppmanas Finland att vidta åtgärder för att koncentrera investeringar till den gröna och den digitala omställningen. Innovationer som hänför sig till en anpassning till och begränsning av klimatförändringen kan även utgöra en global konkurrensfaktor för Finland. I rekommendationerna till Finland förutsattes det också att ett anpassningsmål och anpassningsinsatser inkluderas i strukturfondsprogrammet.

Finlands nationella plan för anpassning till klimatförändringen 2022 antogs 2014. Målet för planen är att det finländska samhället ska kunna hantera de risker som anknyter till klimatförändringen och anpassa sig till dessa förändringar. Åtgärderna omfattar bland annat främjande av utarbetandet av regionala och lokala anpassningsbedömningar samt en förbättring av bedömningen och hanteringen av klimatrisker. Genomförandet av planen inom olika förvaltningsområden preciseras med hjälp av anpassningsplaner och handlingsprogram för de olika förvaltningsområdena. Beredningen av nästa nationella anpassningsplan, som sträcker sig till 2030, inleddes hösten 2021 under ledning av jord- och skogsbruksministeriet. Anpassningsplanen ska läggas fram för riksdagen i form av en redogörelse i slutet av 2022.

Regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering innehåller ett ambitiöst mål om att Finland ska vara klimatneutralt före 2035. För att uppnå detta mål krävs det omfattande insatser och åtgärder i hela ekonomin, och klimatneutrala/koldioxidsnåla aspekter har i stor utsträckning integrerats i hela regeringsprogrammet. Vid klimatmötet i februari 2020 offentliggjorde regeringen färdplanen ”En rättvis omställning till ett klimatneutralt Finland”, som fastställer tidsplanen och målen för beredningen av klimatåtgärder samt anger riktlinjer för nya åtgärder som stöder klimatneutralitet. Förslagen i kommissionens 55 %-paket hjälper Finland att uppnå sitt klimatneutralitetsmål.

Klimatlagen revideras för närvarande i enlighet med regeringsprogrammet. Klimatlagens styrande effekt stärks för att det nationella målet om klimatneutralitet ska kunna uppnås senast 2035. Samtidigt stärks den nationella anpassningspolitikens mål och omfattning, framför allt genom tväradministrativa och regionala bedömningar. Avsikten är att regeringens proposition med förslag till reviderad klimatlag ska färdigställas i början av 2022.

För närvarande bereds både en klimatpolitisk plan på medellång sikt och en reform av klimat- och energistrategin. Klimat- och energistrategin innehåller åtgärder som särskilt fokuserar på hållbarhet och driftsäkerhet i energisektorn i ett föränderligt klimat. Även åtgärderna inom ramen för den klimatpolitiska planen kan indirekt påverka klimatanpassningen.

Projekt med anknytning till klimatförändringen finansieras under perioden 2021–2023 även via EU:s återhämtningsinstrument (Recovery and Resilience Facility, RRF). Samma projekt kan inte finansieras via det riksomfattande temat, men avsikten är att temat ska bidra till att stödja klimatmål och åtgärder som ingår i RRF-paketet.

2) Mervärde för den nationella verksamheten och samarbete med den regionala strukturfondsverksamheten

Inom ramen för den riksomfattande verksamheten eftersträvas större, landskapsövergripande och skalbara demonstrationsprojekt, som beaktar en försökskultur och tar fram nya handlingsmodeller. Den regionala verksamheten och de satsningar som gjorts på den beaktas i den riksomfattande verksamheten.

3) Målgrupper för verksamheten

Företag, kommuner och samkommuner, regionala aktörer, forskningsinstitut, utvecklingsbolag, organisationer och föreningar.

4) Verksamhetens konkreta innehåll och eventuella underordnade teman; vad eftersträvas med verksamheten och vilka förändringar av nuläget förväntas

Målet med verksamheten är att utveckla och genomföra beredskaps- och anpassningsåtgärder som hänförs till klimatförändringens effekter och följder, där det övergripande temat är stöd till konsumenters och sammanslutningars klimatanpassning. Genom verksamheten förstärks kapaciteten hos regionala och lokala aktörer samt i näringslivet och samhället att förbereda sig

inför följderna av ett föränderligt klimat. I Eruf-programdokumentet har man under detta särskilda mål även inkluderat insatskoder som hänför sig till en begränsning av klimatförändringen, bl.a. i anslutning till en koldioxidsnål ekonomi, en miljövänlig produktionsprocess och resurseffektivitet.

Det ska säkerställas att projekten beaktar DNSH-principen. Projekten ska i den mån det är möjligt stärka synergieffekterna i klimatarbetet som helhet. Dessa kan exempelvis hänföra sig till samhällsstrukturens klimatresiliens, klimatsäkra livsmedelssystem, naturbaserade lösningar, skydd av kultur- och byggnadsarvet eller främjande av försörjningsberedskapen när det gäller decentraliserade energilösningar.

Projekten kan vara kopplade till exempelvis följande delområden av temat:

- Riksomfattande projekt som är kopplade till en begränsning av och anpassning till klimatförändringen och som baserar sig på en försökskultur och spridning av nya handlingsmodeller, inklusive naturbaserade lösningar.
- Projekt som utvecklar och anpassar innovativa metoder, tekniker, naturbaserade lösningar eller handlingsmodeller som visat sig fungera bra samt främjar en omfattande användning av dessa för att åstadkomma klimatanpassning och beredskap inför extrema väder- och vattenförhållanden samt för att hantera klimatrisker.
- Främjande av samhällsstrukturens övergripande klimatresiliens med hjälp av anpassningsåtgärder som beaktar exempelvis dagvatten och grönstrukturen.
- Utveckling av redskap med vars hjälp regionala och lokala aktörer kan förbättra sin praxis och sina processer vad gäller planeringen i samband med klimatanpassning och riskhantering samt med vilka aktörerna kan förutse och hantera klimatriskerna och konsekvenserna av dem.
- Riksomfattande styrnings- och rådgivningsverksamhet som gäller metoder för klimatanpassning, naturbaserade lösningar och finansieringsmöjligheter samt stöd för organisering och resurstilldelning vad gäller klimatarbete (anpassning och begränsning), inklusive utarbetande av klimatfärdplaner, stödnätverk samt strategiskt och kommunikativt stöd för genomförandet.
- Stöd för identifiering och spridning av god praxis när det gäller att utarbeta strategier som främjar regionernas och kommunernas klimatanpassning.

5) Samarbete, partnerskap, gemensam utveckling; vilka aktörer deltar i planeringen och genomförandet, i vilka roller; hur har målgrupperna involverats

De projekt som ansökan gäller ska i princip vara samarbetsprojekt mellan flera aktörer och genomföras inom flera landskap. Gemensam utveckling och målgrupperna ska beaktas redan i planeringsskedet.

För temana energieffektivitet, klimatförändringen och en cirkulär ekonomi som miljöministeriet ansvarar för inrättas ett gemensamt samordningsprojekt, som har i uppgift att förstärka verksamhetens effekter och resultat genom att facilitera det ömsesidiga samarbetet mellan projekten inom varje tema och samarbetet mellan de olika temana samt att aktivera de sökande och skapa nätverk mellan dem. Syftet med samordningsprojektet är även att föra samman riksomfattande och regionala strukturfondsprojekt och andra centrala projekt som genomförs inom samma tema. Projektet ansvarar för omfattande intern och extern information och kommunikation om den riksomfattande verksamheten samt för att samla och sprida bästa praxis som hänför sig till temat.

6) Mätning av resultaten och indikatorer som används

Resultaten mäts och indikatoruppgifterna tillhandahålls i enlighet med den förmedlande myndighetens anvisningar med beaktande av det nationella strukturfondsprogrammet och dess krav

när det gäller att mäta och tillhandahålla resultat och indikatorer, i enlighet med det särskilda målet Främja klimatanpassning, riskförebyggande och katastrofresiliens (SM 2.4).

För projekt som finansieras via ett riksomfattande mål kan det dessutom fastställas en temaspecifik metod för att mäta och följa upp resultaten (t.ex. en separat utredning).

7) Fortsatt verksamhet efter det att de projekt som hör till temat har avslutats

Sökanden ska redan i ansökningsskedet lägga fram en plan för hur projektet ska genomföras och för hur verksamheten ska fortsätta efter det att projektet har avslutats. Den förmedlande myndigheten bedömer för sin del förfarandena efter det att projektet har avslutats.

Målet är att projekten ska leda till att det i Finland uppstår nya handlingsmodeller och bästa praxis när det gäller en anpassning till och begränsning av klimatförändringen, och att dessa handlingsmodeller och denna praxis ökar samhällets beredskap inför och förmåga att anpassa sig till väder- och klimatrisker samt möter utmaningarna i samband med klimatresiliensen, klimatneutraliteten och den gröna omställningen, samt att de även kan utnyttjas efter det att projekten har avslutats.

8) Kommunikationsplan

De aktörer som genomför projektet ska redan i ansökningsskedet ta ställning till kommunikationen, utarbeta en kommunikationsplan och vid behov rapportera om hur kommunikationen genomförs. Den förmedlande myndigheten informerar för sin del enligt en gemensam överenskommelse om projekten inom det riksomfattande temat.